

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 117/09-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka vo veci sťažnosti A. Š., B., zastúpenej advokátkou JUDr. J. F., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 526/1996 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 526/1996 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava IV p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 526/1996 konal bez zbytočných prietáhov.

3. A. Š. p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý uhradiť A. Š. trovy právneho zastúpenia v sume 438,57 € (slovom štyristotridsaťosem eur a päťdesiatšedem centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. J. F., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 117/09-13 z 23. apríla 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 526/1996.

2. Sťažovateľka podala 27. augusta 1996 na okresnom súde návrh na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva, ktorý je vedený pod sp. zn. 6 C 526/1996.

Ďalej v sťažnosti uviedla:

«Žaloba cca jeden rok „ležala“ na súde. Až potom sa... pojednávalo (11. 9. 1997 a 7. 4. 1998) - boli vypočutí svedkovia. Na ďalších pojednávaniach 5. 5. 1998 a 4. 6. 1998 boli vypočutí ďalší svedkovia. Potom začala vec viaznuť. Listom z 29. 9. 1999 sťažovateľka žiadala o informáciu, čo sa v danej veci na súde deje. Vec urgovala ďalším listom z 12. 6. 2000. Keďže v konaní nedochádzalo k esenciálnemu vecnému posunu (vec už skoro štyri

roky „ležala“ nečinne na súde) sťažovateľka z obáv... o výsledok súdneho sporu podala sťažovateľka dňa 6. 5. 2002 návrh na vydanie predbežného opatrenia, blokujúceho prípadné majetkové dispozície žalovaného s predmetným rodinným domom...

Je isté, že prinajmenej do r. 1998-1999 súd už mal k dispozícii vyjadrenia sporových strán, svedecké výpovede, mohol urobiť i ohliadku stavby na mieste a mal... ustanoviť znalca na určenie hodnoty domu, určenie podielu jeho rozostavanosti ku dňu vzniku manželstva a takto dospieť k hodnote, deliteľnej ako výsledok predmetného sporu medzi sporové strany...

Je faktom, že sťažovateľka podala voči rozsudku OS Bratislava IV odvolanie...

Krajský súd v Bratislave potom uznesením č. 5 Co 182/2006 z 22. 1. 2008 sťažovateľkou napadnutý rozsudok OS Bratislava IV č. 6 C 526/1996 z 27. 1. 2006 zrušil. Vec bola vrátená tomuto prvostupňovému súdu...

Postup súdu v merite veci (v konaní č. 6 C 526/1996) je v súčasnosti ale zastavený, lebo OS Bratislava IV sa nazdáva, že prioritne musí doriešiť odvolanie p. F. Š. zo dňa 7. 5. 2008...

Realita dnešných dní znamená, že sťažovateľka ani nemôže dovidieť koniec sporu o vysporiadanie ňou vložených investícií do rodinného domu...»

3. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn.: 6 C 526/1996 porušil právo p. A. Š., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava IV sa v konaní vedenom pod sp. zn.: 6 C 526/1996 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. A. Š... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- € (slovom desaťtisíc €), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť p. A. Š. trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne JUDr. J. F...“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia s'ťažovateľka odôvodnila takto: „... *Pre výraznú intenzitu zásahov do práv s'ťažovateľky ako aj dĺžku ich trvania a z dôvodu ich opakovaného výskytu žiada s'ťažovateľka, aby jej bolo priznané finančné zadost'učinenie vo výške 10.000,- €...*“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania. Za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr. 3179/09 z 13. mája 2009 a právna zástupkyňa s'ťažovateľky zaujala stanovisko k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom zo 16. júna 2009.

4.1 Predsedníčka okresného súdu okrem uvedenia chronológie úkonov vo veci vo svojom vyjadrení uviedla:

„Jednalo sa o obdobie zvýšeného nápadu vecí..., čím sa úmerne zvýšil aj počet všetkých neskončených vecí v oddelení. Z tohto dôvodu sa zákonný sudca musel zameriavať na prejednávanie a rozhodovanie tzv. reštančných vecí, preto prvý úkon v konaní 6 C 526/1996 (výzva na zaplatenie súdneho poplatku za návrh) bol urobený až dňa 12. 3. 1997...

...je zrejmé, že sa jedná o právne náročnú vec. Z prehľadu postupu a úkonov zákonného sudcu v konaní vyplýva, že vo veci vykonával potrebné procesné úkony a pojednával. Vo veci bolo rozhodnuté dňa 27. 1. 2006. Spis bol viackrát postúpený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaniach.

Navrhovateľka napriek tomu, že sa s'ťažuje na prieťahy v konaní, bola sama v konaní dlhodobo nečinná, čo je zrejmé aj z jej neúčasti na pojednávaniach.

V konaní účastníci opakovane s'ťažovali postup súdu najmä tým, že nereagovali na výzvy, príp. nereagovali na výzvy podľa pokynov súdu a svojimi podaniami mnohokrát zbytočne predlžovali súdne konanie. Tiež sa v konaní neustanovovali riadne na pojednávanie, čím bolo veľa nariadených pojednávanií zbytočne zmarených. Prieťahy v konaní boli spôsobené v najväčšej miere konaním a správaním účastníkov, nie súdu.“

4.2 Právna zástupkyňa s'ťažovateľky v stanovisku zo 16. júna 2009, ktorým reagovala na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, v podstatnom uviedla:

«a) od októbra 1997 do marca 1999 je síce faktom, že súd nariad'oval pojednávania, tie ale boli vecne nepripravené, nesmerovali k riešeniu veci a sú klasickým prípadom neefektívnej činnosti súdu (na tom sťažovateľka žiadnu „vinu“ nenesie),

b) v marci 1999 bolo nariadené znalecké dokazovanie (ad 1 na hodnotu hnutelných vecí, ad 2 na hodnotu vložených investícií do rodinného domu vo vlastníctve žalovaného). Korešpondencia súdu so sťažovateľkou, či prišlo k dohode o hodnote hnutelných vecí tiež nepatrí k efektívnej justičnej práci; omnoho výraznejšie je však bezradnosť pojednávajúceho sudcu vidieť v tom, že konkrétnemu znalcovi bola úloha vyčíslit' hodnotu vložených investícií do rodinného domu vo vlastníctve žalovaného daná až v decembri 2000 – teda jeden a polroka po nariadení znaleckého dokazovania! A to dokonca s právne chybnou formulovanou otázkou (ako potom ukázalo rozhodnutie KS v Bratislave č. 5 Co 182/2006 z 22. 1. 2008). Ani na tom sťažovateľka samozrejme žiadnu „vinu“ nenesie. Podčiarkujeme, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti hovorí paralelne o zbytočných priet'ahoch a neefektívnej činnosti súdu.

c) Rok po prevzatí spisu (teda v januári 2002) znalec upozornil súd na zle formulovanú úlohu !

d) Znalecký posudok Ing. I. B. zaslal súdu v apríl 2003! – ale jednoznačne a dokázateľne len na základe činnosti sťažovateľky, ktorá priamo kontaktovala znalca a prosila ho vypracovanie posudku...

f) Možno teda vidieť, že

- prvých zbytočných šesť mesiacov uplynulo od podania žaloby (27. 8. 1996) do výzvy na zaplatenie súdneho poplatku (12. 3. 1997),*
- zbytočných šesť mesiacov uplynulo od 15. 10. 1997 do 7. 4. 1998,*
- zbytočných deväť mesiacov uplynulo od 4. 6. 1998 do 26. 3. 1999,*
- zbytočných deväť mesiacov uplynulo od 4. 6. 1998 do 26. 3. 1999,*
- úplne neefektívnym bolo obdobie od 27. 1. 2001 do 28. 4. 2003,*
- a úplne zbytočne plynie čas od 18. 6. 2008...*

Sťažovateľka chce aj uviesť, že stanovisko predsedníčky OS Ba IV... hodnotí ako značne nekorektné, snažiace sa sťažovateľke podsunúť nečinnosť, či nedostatok kooperatívnosti. Opak je pravdou, čo dokumentujú minimálne dva listy vedenia OS Ba IV (z 19. 8. 2005 a z 19. 2. 2009) – tie prikladáme.»

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

6. Zo sťažnosti a z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 526/1996 ústavný súd zistil:

Sťažovateľka 27. augusta 1996 podala okresnému súdu návrh na začatie konania proti F. Š. na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 6 C 526/1996. Následne okresný súd vo veci vykonal tieto úkony:

- 4. apríla 1997 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, sťažovateľka súdny poplatok zaplatila 16. apríla 1997,
- 3. júna 1997 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul sťažovateľku a pojednávanie odročil na 11. september 1997,
- 11. septembra 1997 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul odporcu a pojednávanie odročil na neurčito, účastníkom sporu uložil povinnosť, aby v lehote 14 dní predložili dôkazy na preukázanie svojich tvrdení,
- 3. októbra 1997 odporca oznámil okresnému súdu mená a adresy svedkov, ktorí majú byť vypočutí,
- 7. apríla 1998 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul predvolaných svedkov a pojednávanie odročil na 5. máj 1998 z dôvodu vypočutia ďalších svedkov,

– 5. mája 1998 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul predvolaných svedkov a pojednávanie odročil na 4. jún 1998 z dôvodu vypočutia ďalších svedkov,

– 4. júna 1998 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul predvolaných svedkov a pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu vykonania znaleckého dokazovania,

– okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-93 z 26. marca 1999 ustanovil znalkyňu M. A. na ocenenie hnutel'ných vecí a znalca Ing. I. B. na ocenenie nehnuteľnosti a uložil im povinnosť vypracovať znalecký posudok do jedného mesiaca od prevzatia súdneho spisu,

– 10. júna 1999 okresný súd odoslal spis súdnej znalkyni M. A.,

– sťažovateľka podaním okresnému súdu 24. augusta 1999 zobrala žalobný návrh späť v časti, ktorý sa dotýka hnutel'ných vecí, a navrhla zrušenie uznesenia o ustanovení znalkyne na ocenenie hnutel'ných vecí,

– súdna znalkyňa M. A. 27. augusta 1999 vrátila zapožičaný súdny spis okresnému súdu z dôvodu, že sťažovateľka netrvá na vypracovaní znaleckého posudku,

– 12. októbra 1999 sťažovateľka navrhla nariadenie termínu pojednávania,

– 13. októbra 1999 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 5 dní oznámila, či došlo k dohode s odporcom na zostatkových cenách hnutel'ných vecí,

– 15. novembra 1999 sťažovateľka zopakovala okresnému súdu, že berie žalobný návrh späť v časti, ktorý sa dotýka hnutel'ných vecí, a navrhuje v tomto rozsahu konanie zastaviť, pokračovať sa má v konaní len o vyporiadanie nehnuteľnosti,

– 16. marca 2000 sa neuskutočnilo súdne pojednávanie, pretože sa nedostavila právna zástupkyňa odporcu a okresný súd pojednávanie odročil na 20. apríl 2000,

– 20. apríla 2000 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom právny zástupca sťažovateľky predniesol, že späťvzatie žalobného návrhu v časti týkajúcej sa nehnuteľných vecí nie je možný, a preto navrhol dohodu týkajúcu sa hnutel'ných vecí, s čím vyslovil súhlas odporca, okresný súd pojednávanie odročil na neurčito a uložil účastníkom konania, aby v lehote 10 dní oznámili, či došlo k dohode,

– 23. mája 2000 okresný súd požiadal právneho zástupcu sťažovateľky o oznámenie, či došlo medzi účastníkmi konania k dohode,

- 19. júla 2000 právny zástupca sťažovateľky oznámil okresnému súdu, že k dohode medzi účastníkmi sporu nedošlo,
- 24. októbra 2000 sa neuskutočnilo súdne pojednávanie, pretože sa nedostavil právny zástupca sťažovateľky, ktorého neúčast' ospravedlnila, okresný súd pojednávanie odročil na 21. november 2000,
- 21. novembra 2000 sa neuskutočnilo súdne pojednávanie, pretože sa nedostavil právny zástupca odporcu, ktorého neúčast' bola ospravedlnená, okresný súd pojednávanie odročil na 19. december 2000,
- 19. decembra 2000 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom bola predložená dohoda sporových strán týkajúca sa ceny hnuteľných vecí, ktorých zostatkovú cenu mali oznámiť v krátkej lehote okresnému súdu, okresný súd pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu odoslania spisu ustanovenému znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku nehnuteľnosti,
- 27. januára 2001 súdny znalec prevzal súdny spis na vypracovanie znaleckého posudku,
- 6. septembra 2001 okresný súd urgoval súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku, znalec listom zo 14. septembra 2001 oznámil okresnému súdu, že pre dlhotrvajúce onemocnenie nemohol vypracovať znalecký posudok a vykoná tak v priebehu októbra 2001,
- 12. novembra 2001 okresný súd urgoval súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku,
- 20. novembra 2001 úradným záznamom bolo do spisu poznamenané, že znalec telefonicky oznámil okresnému súdu, že bol 6 týždňov práceneschopný, a požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku do konca roka 2001,
- 31. decembra 2001 súdny znalec žiadal okresný súd o upresnenie zadania úlohy, na ktorú ma vypracovať znalecký posudok,
- 26. apríla 2002 sťažovateľka žiadala okresný súd o podanie informácie o aktuálnom stave konania a tiež o efektívny postup v konaní,
- 6. mája 2002 sťažovateľka okresnému súdu navrhla vydanie predbežného opatrenia,

- 30. mája 2002 sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní,
- 12. júna 2002 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu na vydanie predbežného opatrenia, sťažovateľka poplatok zaplatila 19. júna 2002,
- 10. júla 2002 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-136 vydal predbežné opatrenie,
- 14. augusta 2002 odporca podal odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia,
- 27. septembra 2002 bol spis odoslaný Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní odporcu, krajský súd prevzal spis 8. októbra 2002,
- 12. decembra 2002 krajský súd vrátil spis okresnému súdu s tým, že uznesením z 30. októbra 2002 odvolanie odmietol,
- 11. februára 2003 okresný súd urgoval súdneho znalca,
- 28. apríla 2003 znalec vrátil zapožičaný súdny spis a zaslal vypracovaný znalecký posudok spolu s vyúčtovaním odmeny za jeho vypracovanie,
- 5. júna 2003 odporca sa vyjadril k vypracovanému znaleckému posudku,
- 21. júla 2003 sa sťažovateľka vyjadrila k vypracovanému znaleckému posudku,
- 3. decembra 2003 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-214 priznal odmenu súdnemu znalcovi za podaný znalecký posudok,
- 3. februára 2004 sa neuskutočnilo súdne pojednávanie z dôvodu onemocnenia zákonného sudcu, pojednávanie bolo odročené na 9. marec 2004,
- 9. marca 2004 sa neuskutočnilo súdne pojednávanie z dôvodu, že sťažovateľka nebola prítomná a nemala vykázané doručenie predvolania na pojednávanie, pojednávanie bolo odročené na 20. máj 2004,
- 19. mája 2004 právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil sťažovateľku i seba z neúčasti na pojednávaní a navrhol pojednávanie odročiť,
- 20. mája 2004 sa neuskutočnilo súdne pojednávanie z dôvodu ospravedlnenia z neúčasti sťažovateľky a jej právneho zástupcu, pojednávanie bolo odročené na 16. september 2004,

- 16. septembra 2004 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul súdneho znalca a odročil ho na 28. október 2004 z dôvodu vypočutia svedkov,
- 6. októbra 2004 sťažovateľka doručila okresnému súdu doplňujúce stanovisko k veci,
- 28. októbra 2004 sa neuskutočnilo súdne pojednávanie z dôvodu, že na pojednávanie sa nedostavili volaní svedkovia a odporca, pojednávanie bolo odročené na 2. december 2004,
- 2. novembra 2004 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-251 uložil svedkom poriadkovú pokutu za sťažovanie postupu v konaní tým, že sa nedostavili na súd,
- 2. decembra 2004 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul predvolaných svedkov a odročil ho na neurčito z dôvodu doplnenia znaleckého posudku,
- 24. februára 2005 sťažovateľka požiadala okresný súd o informáciu, v akom štádiu sa nachádza vypracovanie doplnenia k znaleckému posudku,
- 13. mája 2005 okresnému súdu znalec doručil znalecký posudok spolu s vyúčtovaním odmeny,
- 18. augusta 2005 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-311 priznal odmenu súdnemu znalcovi za podaný znalecký posudok,
- 20. októbra 2005 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktoré sa nedostavil odporca ani jeho právny zástupca, ktorým doručenie predvolania nebolo vykázané, sťažovateľka predniesla stanovisko k vypracovanému znaleckému posudku a pojednávanie bolo odročené na 24. január 2006,
- 24. októbra 2005 sťažovateľka doručila okresnému súdu stanovisko k veci a navrhla vykonanie dokazovania,
- 24. januára 2006 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul súdneho znalca, pojednávanie bolo odročené na 27. január 2006 z dôvodu vyhlásenia rozsudku,
- 27. januára 2006 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol vo veci samej,
- 21. februára 2006 sťažovateľka požiadala o vydanie predbežného opatrenia,

- 27. marca 2006 sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku, odporca podal odvolanie proti rozsudku 5. apríla 2006,
- 21. apríla 2006 krajský súd prevzal spis na rozhodnutie o podaných odvolaniach,
- 22. januára 2008 krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 182/06 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie,
- 19. februára 2008 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie za prítomnosti sťažovateľky a odporcu, na ktorom sťažovateľka uviedla, že trvá na vydaní predbežného opatrenia, okresný súd pojednávanie odročil na neurčito,
- 19. marca 2008 bol okresnému súdu vrátený spis sp. zn. 6 C 526/96,
- 31. marca 2008 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-419 vydal predbežné opatrenie,
- 7. mája 2008 odporca podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 6 C 526/96-419 z 31. marca 2008,
- 3. júna 2008 bolo uskutočnené súdne pojednávanie, po prednesení stanovísk právnych zástupcov účastníkov sporu okresný súd pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania,
- 4. júna 2008 okresný súd odoslal spis krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní odporcu, krajský súd prevzal spis 6. júna 2008,
- 18. júna 2008 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-446 ustanovil znalca Ing. J. N. a uložil mu povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote jedného mesiaca od doručenia spisu a uložil účastníkom konania zložiť v lehote 8 dní preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku,
- 28. júla 2008 navrhla sťažovateľka vydanie predbežného opatrenia,
- 11. augusta 2008 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní spresnila návrh na vydanie predbežného opatrenia vzhľadom na už vydané predbežné opatrenie vo veci,
- 2. septembra 2008 sťažovateľka spresnila návrh na vydanie predbežného opatrenia,
- 16. septembra 2008 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-463 o návrhu sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia z 28. júla 2008 rozhodol tak, že opravil vo výrokovej časti a odôvodnení svoje uznesenie č. k. 6 C 526/96-136, v časti týkajúcej

sa rodinného domu konanie zastavil, v časti pozemkov návrh zamietol a v ostatnej časti návrh odmietol,

– 6. novembra 2008 krajský súd vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený, keďže nerozhodol o odpustení zmeškanej lehoty na podanie odvolania,

– 12. januára 2009 okresný súd uznesením č. k. 6 C 526/96-472 zamietol návrh odporcu na odpustenie zmeškanej lehoty,

– 12. marca 2009 krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 66/09 odmietol odvolanie odporcu,

– 23. marca 2009 okresný súd urgoval súdneho znalca Ing. J. N. na podanie znaleckého posudku,

– 8. apríla 2009 súdny znalec Ing. J. N. oznámil, že nemohol podať znalecký posudok, lebo okresný súd mu dosiaľ nedoručil spis.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty

dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

7.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva. Vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania možno

napadnuté konanie považovať po skutkovej stránke za zložitejšie. Samotnú skutkovú zložitost' však nemožno dávať do súvislosti s pretrvávajúcou neefektívnou činnosťou okresného súdu. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

7.2 Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil podstatnú okolnosť, ktorou by s'ťažovateľka prispela k zbytočným priet'ahom v konaní, práve naopak, opakované požadovala nariadenie termínu pojednávania a opakovane sa s'ťažovala na priet'ahy v konaní u predsedníčky okresného súdu. Podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi na s'ťažnosť s'ťažovateľky z 27. júla 2005 v liste sp. zn. Spr. 3419/05 z 19. augusta 2005 uviedla: „*Za ostatné priet'ahy v označenej právnej veci sa Vám ako orgán štátnej správy... ospravedlňujem, i keď k týmto došlo z objektívnych príčin, spôsobených práceneschopnosťou zákonného sudcu.*“ Na ďalšiu s'ťažnosť s'ťažovateľky podanú 5. februára 2009 podpredsedníčka okresného súdu v liste sp. zn. Spr. 2017/09 z 19. februára 2009 uviedla: „*Za doteraz zistené priet'ahy v konaní sa Vám v mene štátnej správy Okresného súdu Bratislava IV ospravedlňujem...*“

7.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv s'ťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z predloženej s'ťažnosti a pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatuje predovšetkým neefektívne správanie okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou

súdneho konania (viac ako 13 rokov) mali za následok zistenie prietáhov (od augusta 1996), pretože okresný súd nevykonával priebežne úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala, napriek tomu, že uznal prietáhy v konaní.

Ústavný súd sa priklonil k názoru sťažovateľky, že k zbytočným prietáhom v konaní došlo, aj keď v predmetnej veci okresný súd určité úkony vykonal. Okresný súd však vzhľadom na celkovú dĺžku konania nekonal sústredene a efektívne. Okresný súd si teda nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sťažovateľka obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Podľa § 8 zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších predpisov (účinného do 31. augusta 2004) sú znalci povinní vykonávať znaleckú činnosť riadne a v určenej lehote. V zmysle § 17 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 263/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších predpisov, pri vyžiadaní znaleckého alebo tlmočnickeho úkonu štátny orgán v medziach ustanovených zákonom uloží znalcovi alebo tlmočnikovi lehotu, v ktorej má úkon vykonať. Pred uložením lehoty podľa okolností treba so znalcom alebo s tlmočníkom prerokovať, či môže v požadovanej lehote úkon vykonať.

Obdobne zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinný od 1. septembra 2004 (ďalej len „zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch“) v § 16 ods. 2 písm. b) ukladá znalcovi povinnosť vykonávať znaleckú činnosť riadne a v určenej lehote.

Okresný súd ako zadávateľ mal podľa § 16 ods. 4 zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch pred vykonaním úkonu znaleckej činnosti prekonzultovať so znalcom znalecké otázky, prerokovať uplatnenie nároku na preddavok podľa § 2 ods. 6 písm. a) a možnosti znalca vykonať úkon znaleckej činnosti v požadovanej lehote.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd nevyužil možnosti, ktorými mu zákon umožňoval odstránenie priet'ahov v konaní.

Z dosiaľ vykonaných úkonov súdu vyplýva, že okresný súd ich z hľadiska celkového času vykonával nesústredene a neefektívne, pričom z pohľadu konečného rozhodnutia vo veci uvedená nečinnosť okresného súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 6 C 526/1996 ako celok, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony okresného súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že aj keď okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom 27. januára 2006, podané odvolanie navrhovateľky bolo z vecného hľadiska dôvodné (*„... pre nesprávne právne posúdenie veci, z ktorého dôvodu ani nevykonal navrhované dokazovanie v rozsahu potrebnom pre spravodlivé rozhodnutie...“*), lebo krajský súd musel zrušiť napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Aj keď samotná dĺžka konania pred krajským súdom (23 mesiacov) nie je z hľadiska posudzovaných priet'ahov v konaní zanedbateľná, v okolnostiach danej veci, vychádzajúc z dôvodov uvedených krajským súdom v zrušujúcom uznesení (pozri už uvedené), možno objektívne vzaté pripísať aj uvedený priet'ah na ujmu neefektívneho správania okresného súdu.

8. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 526/1996 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

9. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

10. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 6 C 526/1996 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € (90 378 Sk) za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

11. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala 3 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu

zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 20. marca 2009, zaujatie stanoviska 16. júna 2009 k vyjadreniu okresného súdu. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu 695,41 € (20 950 Sk), t. j. 115,90 €, a režijný paušál 6,95 €, + 23,34 € (advokátka je platcom DPH 19 %), teda spolu 146,19 €.

Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) s 19 % DPH predstavuje celkovú sumu 438,57 € (13 212, 35 Sk), ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

12. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2009